

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	9
Rozdział pierwszy	
TERMINY NATURALNORODZAJOWE W KONCEPCJI KRIPKEGO I PUTNAMA	18
1. Wprowadzenie	18
2. Putnama argumenty na rzecz niedefiniowalności terminów naturalnorodrajowych	19
2.1. Definicja analityczna terminów naturalnorodrajowych	19
2.2. Kripke i terminy naturalnorodrajowe	24
2.3. Stereotyp i fakty pierwotne	26
2.4. Hipoteza podziału pracy językowej	28
2.5. Ukryta istota i Ziemia Bliźniacza	31
2.6. Znaczenia nie są w głowie	33
3. Znaczenie wyrazu „znaczenie”	37
4. Inne terminy	40
5. Krytyka	42
5.1. Czy argument z Ziemi Bliźniaczej jest obarczony ekwiwokacją?	42
5.2. Czy założenie głoszące, że znaczenie wyznacza ekstensję, istotnie w koncepcji Putnama obowiązuje?	46
Rozdział drugi	
KONCEPCJA KRIPKE'OWSKO-PUTNAMOWSKA: USTALANIE ODNIESIENIA TERMINÓW NATURALNORODZAJOWYCH	49
1. Ustalanie odniesienia terminów naturalnorodrajowych	49
1.1. Nazwy własne	49
1.2. Terminy naturalnorodrajowe	51
2. Nieskryptywność, okazjonalność, przyczynowość	56
2.1. Wyrażenia na wskroś deskryptywne, relacyjne deskryptywne i nieskryptywne	56
2.2. Kripkego argumenty na rzecz nieskryptywności	57
2.3. Czy własność bycia tygrysem jest własnością na wskroś deskryptywną?	60
2.4. Nieskryptywność a bezpośrednie odniesienie	62
2.5. Przyczynowość a nieskryptywność	63
2.6. Okazjonalność	65
2.7. Przyczynowe ustalanie odniesienia a posiadanie istoty odkrytej empirycznie	67
2.8. Podsumowanie	68
3. Podsumowanie wyników osiągniętych w rozdziałach pierwszym i drugim	68
DODATEK: CZY KRIPKE I PUTNAM SĄ NASTĘPCAMI JOHNA LOCKE'A?	73
1. Istota nominalna i istota realna	73
2. Podział na gatunki	77
3. Locke i problem wielości rodzajów	78
Rozdział trzeci	
KRYTYKA KONCEPCJI KRIPKE'OWSKO-PUTNAMOWSKIEJ	80
1. Wprowadzenie	80
2. Zarzuty wobec przyczynowych koncepcji odniesienia	81
3. Obrona koncepcji przyczynowej	86
4. Zarzuty dotyczące stereotypu, znaczenia Putnamowskiego i kompetencji językowej	88
5. Zarzut głoszący, iż XYZ jest wodą	91
6. Zarzut głoszący, iż stany psychiczne Oskara ₁ i Oskara ₂ różnią się	92
7. Zarzut głoszący, iż cechy przypisywane przez Putnama terminom naturalnorodrajowym nie wyróżniają tych terminów spośród innych terminów ogólnych	93
8. Zarzut dotyczący hipotezy podziału pracy językowej	94
9. Zarzut głoszący, iż Putnam nie wykazuje nieskryptywności terminów naturalnorodrajowych	96
10. Zarzuty głoszące, iż historia nauki nie potwierdza takiego używania tych terminów, jakie opisuje Putnam	97
10.1. Klasyfikacji nie tworzy się tak, aby zgadzała się z paradygmatami	97
10.2. Nowe nazwy nadaje się na podstawie podobieństwa zewnętrznego	98
11. Zarzut głoszący, iż terminy odnoszące się do artefaktów nie są nieskryptywne	99

12. Zarzut głoszący, iż istnieniem dwóch substancji różniących się strukturalnie a identycznych »zewnętrznie« nie warto się zajmować	100
13. Zarzut głoszący, iż koncepcja Putnama jest niespójna	101
14. Zarzut głoszący, iż koncepcja Putnama zakłada, że bycie terminem naturalnorodajowym jest częścią znaczenia terminów naturalnorodajowych i dlatego prowadzi do absurdalnych konsekwencji	105
14.1. Zarzut głoszący, iż eksternalizm semantyczny zakłada, że bycie terminem naturalnorodajowym jest częścią znaczenia terminów naturalnorodajowych	105
14.2. Założenie, że bycie terminem naturalnorodajowym jest częścią znaczenia terminów naturalnorodajowych, nie jest dla eksternalizmu semantycznego niezbędne	109

Rozdział czwarty

NIEJAWNA STRUKTURA A PRZYNALEŻNOŚĆ DO RODZAJÓW NATURALNYCH	113
1. Nie dla wszystkich rodzajów naturalnych istotna jest niejawna struktura	113
2. Problem wielości rodzajów (<i>the qua problem</i>)	115
2.1. „Ten rodzaj rzeczy”	115
2.2. Standardy należenia do rodzaju	117
2.3. Wzorce negatywne	117
3. Niedookreśloność	120
3.1. Nieokreśloność poziomu taksonomicznego	120
3.2. Rola decyzji w wyznaczaniu ekstensji terminów naturalnorodajowych	123
3.3. Izotopy, alotropy i decyzja	125
3.4. Czy istoty rodzajów są przedmiotem odkrycia empirycznego?	128
3.5. Problem zanieczyszczeń	130
3.6. Podsumowanie: Kripke i Putnam kontra Ben-Yami, Donnellan, LaPorte, Li i Mellor	133
4. Modyfikacje koncepcji Putnama	136
4.1. Rozwiązania problemu wielości rodzajów	136
4.1.1. Zdolność do oddziaływania przyczynowego egzemplarzy rodzaju naturalnego	136
4.1.2. Czysto przyczynowe rozwiązanie problemu wielości rodzajów	138
4.2. Rola wyróżniających własności zewnętrznych	140
4.2.1. Rola wyróżniających własności zewnętrznych i różnorodność terminów naturalnorodajowych	140
4.2.2. Wieloznaczność terminów naturalnorodajowych	143
5. Zarzuty głoszące, iż naukowcy nie zajmują się odkrywaniem istot tych rodzajów naturalnych, o których mówi język potoczny	144
5.1. Niektóre rodzaje potoczne nie są rozpoznawane przez naukę	144
5.2. Klasyfikacja potoczna jest — w przeciwieństwie do naukowej — antropocentryczna	146
6. Zarzut głoszący, iż warunkiem należenia do biologicznego rodzaju naturalnego nie jest posiadanie określonych cech istotnych	147
7. Istota substancji chemicznych	150
7.1. Zarzut głoszący, iż własności makroskopowe są tak samo istotne, jak własności mikroskopowe	150
7.2. Zarzut głoszący, iż cechy makroskopowe są istotniejsze niż cechy strukturalne	151
8. Podsumowanie wyników osiągniętych w rozdziałach trzecim i czwartym: Koncepcja Kripkego i Putnama wobec zarzutów	153
8.1. Zarzuty dające się odeprzeć	154
8.2. Zarzuty nie do odparcia	156

Rozdział piąty

RODZAJE NATURALNE: RÓŻNE KONCEPCJE	160
1. Rodzaje naturalne według Kripkego i Putnama: Występowanie w naturze i posiadanie ukrytej istoty	160
2. Tradycja rodzajów naturalnych według Hackinga	166
3. Własności rodzajów naturalnych według Witmera i Sarneckiego	171
4. Rodzaje naturalne według Dupré	173
5. Rodzaje naturalne i podstawowe prawa natury	174
6. Rodzaje naturalne to rodzaje mające wartość eksplanacyjną	177
7. Warunek konieczny bycia rodzajem naturalnym według Cocchiarelli	179
8. Rodzaj rodzaj naturalny sam nie jest rodzajem naturalnym	179

Rozdział szósty

RODZAJE NATURALNE I TERMINY NATURALNORODZAJOWE	184
1. Rodzaje naturalne — próba analizy	184
2. Istota, desygnatów nazwy „rodzaj naturalny”	189
3. Znaczenie i odniesienie terminów naturalnorodzajowych	192
3.1. Terminy potoczne »przednaukowe« i naukowe	192
3.2. Eksplicacja	197
3.3. Niewspółmierność ³⁵	200
3.4. Intencja odniesieniowa	204
3.5. Terminy pozbawione określonej treści językowej	207
3.5.1. Deskrytywizm wiązkowy	207
3.5.2. Deskrytywizm kauzalny i deskrytywizm usztywniony	209
3.5.3. Terminy naturalnorodzajowe są terminami <i>podobierstwa rodzinnego</i>	211
3.5.4. Terminy naturalnorodzajowe są niedeskryptywne, a ich odniesienie jest wyznaczane (przynajmniej w części) przyczynowo	212
3.6. Trójskładnikowe znaczenie terminów naturalnorodzajowych	213
4. Ustalenie odniesienia terminu naturalnorodzajowego	218
5. Zakończenie	220
6. Podsumowanie wyników	223

Rozdział siódmy

SZTYWNOŚĆ TERMINÓW OGÓLNYCH: SEMANTYCZNA KONCEPCJA SZTYWNOŚCI	228
1. Wprowadzenie: pojęcie <i>sztynności nazw jednostkowych</i>	228
1.1. Rodzaje sztywności nazw jednostkowych	228
1.2. Metafizyczne konsekwencje pojęcia <i>sztynności</i>	233
2. Sztynność terminów ogólnych według Kripkego	235
2.1. Na czym polega sztywność terminów ogólnych	235
2.2. Czy Kripke'owskie pojęcie <i>sztynności</i> dla nazw ogólnych jest pojęciem wyłącznie semantycznym, czy ma też konsekwencje metafizyczne?	238
3. Sztynność terminów ogólnych według Putnama	243
4. Semantyczne rozumienie sztywności: Sztynność jako identyczność abstrakcyjnego desygnatu	245
4.1. Istniejące koncepcje	246
4.1.1. Koncepcja Colina McGinna	246
4.1.2. Koncepcje Arthura Sullivana i Genovevy Marti	248
4.1.3. Koncepcja Nathana Salmona (I)	250
4.1.4. Koncepcja Bernarda Linsky'ego	254
4.1.5. Koncepcja Nathana Salmona (II)	256
4.1.6. Koncepcja Josepha LaPorte	258
4.1.7. Podsumowanie	258
4.2. »Spór o powszechniki«	259
4.3. Inne problemy	264
4.3.1. Rzekoma ogólność nazw rodzajowych	264
4.3.2. Warunki nałożone na sztywność przez Soamesa	267
4.4. Podsumowanie wyników	268

Rozdział ósmy

SZTYWNOŚĆ TERMINÓW OGÓLNYCH: METAFIZYCZNA KONCEPCJA SZTYWNOŚCI	272
1. Sztynność a esencjalizm	270
1.1. Terminy ogólne jako predykaty esencjalne (sztywne aplikatory)	270
1.2. Esencjalizm i sztywne <i>desygnatory</i>	274
1.3. Problemy	276
1.3.1. Naturalne rozszerzenie pojęcia <i>sztynności nazw jednostkowych</i>	277
1.3.2. Warunek wyróżniania terminów naturalnorodzajowych spośród pozostałych terminów ogólnych	277
1.3.2.1. Czy terminy oznaczające gatunki biologiczne są sztywne?	277
1.3.2.2. Żaba i telewizor	283
1.3.3. Warunek dotyczący identyfikacji teoretycznych	287
1.3.4. Sztynność jako wskaźnik niedeskryptywności	288
1.4. Podsumowanie	289
2. Proto-sztynność	290

3. Szywność a odniesienie bezpośrednie i przyczynowość	295
3.1. Szywność a odniesienie bezpośrednie	295
3.2. Szywność a przyczynowe ustalanie odniesienia	296
4. Semantyczna i metafizyczna interpretacja szywności a trójskładnikowa koncepcja znaczenia	297
5. Zbędność pojęcia <i>szywności nazw ogólnych</i>	298
5.1. Zbędność pojęcia <i>szywności dla nazw ogólnych</i>	298
5.2. Semantyczne i metafizyczne rozumienie szywności vs. rozumienie Kripke'owskie	299
5.3. Podsumowanie	302
Rozdział dziewiąty	
STATUS „IDENTYFIKACJI TEORETYCZNYCH”	304
1. Identyfikacje teoretyczne	304
1.1. Identyfikacja według Kripkego	304
1.2. Postać teoretycznych identyfikacji	306
2. Konieczność zdania „Woda jest to H ₂ O”	308
2.1. Szywność nazwy „woda”	308
2.2. Rzekoma szywność terminu „H ₂ O”	309
2.3. Czy konieczność zdania „Woda jest to H ₂ O” jest konsekwencją szywności terminów „woda” i „H ₂ O”?	311
2.4. Czy zdanie „Woda jest to H ₂ O” jest konieczne fizycznie?	313
3. Prawdziwość zdania „Woda jest to H ₂ O”	314
4. Esencjalizm	321
4.1. Istota rodzaju zależna od stanu nauki	321
4.2. Koncepcja Kripkego–Putnama a esencjalizm	322
5. Niedookreśloność terminów naturalnorodrajowych a konieczność identyfikacji teoretycznych	327
6. Podsumowanie wyników	328
Rozdział dziesiąty	
TERMINY NATURALNORODZAJOWE A SEMANTYKA DWUASPEKTOWA	330
1. Semantyka dwuaspektowa: wprowadzenie	330
1.1. Wprowadzenie	330
1.2. Motywacje zwolenników semantyki dwuaspektowej	332
1.3. Podstawy semantyki dwuaspektowej	334
1.4. Kaplana analiza wyrażeń okazjonalnych	338
1.5. Epistemiczna semantyka dwuaspektowa	344
1.5.1. Złoty trójkąt zależności między znaczeniem, modalnością i poznaniem	344
1.5.2. Epistemiczna interpretacja semantyki dwuaspektowej	346
1.5.3. Własności reprezentacyjne	352
1.5.4. Nowy deskryptyvizm i «stare» zarzuty	354
1.6. Metasemantyczna koncepcja Stalnakera	357
2. Semantyczna czy metasemantyczna interpretacja semantyki dwuaspektowej?	361
2.1. Stalnakera zarzuty do koncepcji Chalmersa	361
2.2. Chalmersa zarzut do koncepcji Stalnakera	365
3. Terminy naturalnorodrajowe w semantyce dwuaspektowej	366
3.1. Rzekoma okazjonalność terminów naturalnorodrajowych	366
3.1.1. Argumenty na rzecz tego, że terminy naturalnorodrajowe są okazjonalne	366
3.1.2. Argumenty na rzecz tego, że terminy naturalnorodrajowe nie są okazjonalne	368
3.2. Aprioryczność w epistemicznej semantyce dwuaspektowej	371
3.2.1. Definicja aprioryczności	371
3.2.2. Aprioryczność wiedzy dotyczącej rodzajów naturalnych	374
3.3. Nieostrość <i>możliwości epistemicznej</i> i wieloznaczność terminów naturalnorodrajowych	376
4. Czy semantyka dwuaspektowa jest adekwatną semantyką terminów naturalnorodrajowych?	378
ZESTAWIENIE WYNIKÓW	385
BIBLIOGRAFIA	390
SUMMARY	397
INDEKS OSÓB	406